

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
 A Hirdetvényekben átvétel:
 Évesi díjra — 10 kor.
 Folyóévi díjra — 6 „
 Kélyben hármas korára:
 Évesi díjra — 20 kor.
 Folyóévi díjra — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Évesi díjra — 24 kor.
 Folyóévi díjra — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Közvetítői: **Magyarországi Kereskedelmi és Kereskedelmi Társaság**
 Székhely: **Nagyvárad, Apáczai-rétesz 2.**
 A közvetítői díjak visszatérítésére nem vállalkozunk.
 Hirdetvények és hirdetések a közvetítői társaság intéseimében.
 Helyes minden évi 8 fillér.

NAGYVÁRAD, június 17.

Szociálista fészkelődések.

(—a.) Az élesdi véres vasárnap és az azt közvetlenül követő nagyvárad pánik óta itt a mi vidékünkön elcsendesedtek ugyan a szociálisták, de másutt annál többet beszélgetnek magukról.

A budapesti pékmunkások szakegyletének páratlanul botrányos története méltán kelt országos felháborodást, de az a tanulság, amit ennek a szakegyletnek a bünkrónikájából meríthet a hatóság, rendkívül fontos a hazátlan szociáldemokrácia elleni küzdelemben, ha lesz bátorsága a kormánynak levonni belőle a következményeket s hirhedt erős kezével vas-szigorúsággal alkalmazni a szükséges fegyvereket ellenük nemcsak a fővárosban, hanem az egész vonalon.

Minden nap újabb és újabb meglepő-nél-meglepőbb részleteket lepez le ennek a szakegyletnek fertelmes bünlajstromából.

Gyilkossági merénylet, bérnyilkosok felfogadása egyleti pénzen, sikkasztás, lopás, a segédek összekuporgatott pénzének hűtlen kezelése, a nem egyesületi munkások bojkottálása s a mesterek terrorizálásának és zsarolásának minden kigondolható neme és aljas eszköze szerepelnek ebben a szörnyűséges lajstromban.

Ime a legújabb hivatalos jelentés e

szakegylet működéséről a hatóságilag meg-ejtett vizsgálat nyomán:

Az egyesületet 1896 végén alakították s az 1899 ig minden tekintetben szabályszerűen működött. 1899 novemberében **Tatár Dénes** és társai kerültek uralomra s az egyesület azonnal erősebb agitációt fejtett ki. Első akciója a v. sárnap munkaszünet ellenőrzése volt, miert egyes tagok pénzt is kaptak. Az egyesület **Molitor sz. Gyula** jegyzőnek 1620, **Tatár Dénes** gondnoknak 1320 és a pénzeszédőnek 1620 korona fizetést adott. **Tatár Dénes** minden törekvése az volt, hogy a munkaközvetítést az ipartestülettől az egyesület számára elhódítsa. Folytonos sztrájkokkal ez sikerült is. 177 pékmester írta alá az egyezséget, hogy csak a szakegyletűletűl veszi munkást. **Tatárék** a legnagyobb terrorizmussal dolgoztak s minden műhelyben kiakasztották a hirdetésűt, hogy ha idegen s nem egyesületi tag dolgozik a műhelyben a mester s a munkás is tulajdonítsa magának a következményeket. A munkaközvetítést a legnagyobb önkényűséggel kezelték. Híveiknek mindig tudtak helyet adni, a többi gyakran évekig is várhatott. Arra különben nagyon vigyáztak, hogy az egyesületet formailag szabályszerűen vezessék s hogy szabadabban mozoghassanak, megalakították a szervező és szaklapbizottságot. Ez a bizottság kezelte az agitációra egybegyűlt pénzt, melyről soha el nem számoltak. A vizsgáló bizottság 11 korona 48 fillért talált a szekrényekben, noha a könyvek szerint 4554 korona 11 fillérnek kellett volna lennie. A tartóztatott pénztáros, **Driller** azt vallotta, hogy megeskűdött **Tatár**nak, hogy a pénz rejtekhelyét nem árulja el.

A vizsgálat során az ismeretes bérnyilkosságán kívül az is kiderült, hogy **Tatárék** mind a mestereket, mind a munkásokat a legperfidebb módon zsarolták.

Ezek után természetes, hogy a nagy közönség teljes meglegedéssel vette tudomásul, hogy a fővárosi rendűrség e hirhedt szakegylet vezetőit börtönbe vetette, **Tisza István** gr. belügyminiszter pedig az egyeletet feloszlatta.

De jó lenne ha a hatóságok a szakegyletek működését másutt is éber figyelemmel kísérnék. Mert ha bérnyilkosság-féle rémes szörnyűségek nem is fordultak elő másutt, de hűtlen kezelés, bojkottálás, osztály elleni izgatás és terrorizálás csaknem mindenűtt előfordul.

Néhány napja ért véget **Aradon** az általános munkássztrájk a maga sokféle zavargásaival, melyeket itt is, mint **Nagyváradon** csak a katonaság teljes kivonulása tudott megfékezni. És még akkor is győzelemmel hirdették a szakegyletek, hogy sikerűlt nekik egy (1) filléres bér-emelést kivívni. Ezert ugyan érdemes volt annyi ideig lopni a napot és pánikba ejteni egy nagy város társadalmát.

Nemcsak a városokban, hanem a falvakban is résen kell állniok mindenűtt a hatóságoknak. Két hét múlva itt lesz az aratás ideje. Szomorubb aratásnak régen nézett eléje a magyar gazda, mint az idén. Nem elég ez a nagy csapás, most még az arató munkások sztrájkja is fenyegeti a gazdát.

A falvak hiszékeny népét felbujtották a lelketlen lázitók, akik most az aratósztrájkot készítik elő. Ha pedig ez a

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A bohóc.

Esőben és napos időben **Obronosz Mihályt** mindig ott lehetett látni, a hol vigan voltak, mert a legmulatságosabb és legkedélyesebb bohóc volt a világon. Ha kétkerekű taligáján bebarangolta az országot, mindenűtt szívesen látták az emberek. Arcának számos csintalan redői ilyenkor elfintorodtak, szemöldökei hirtelen egész a szája sarkáig csuszta alá, orra annyira összehúzódott, hogy teljesen el-lapult.

Ilyenkor úgy nézett ki az arca, mint a sületlen vakarcs. Néha mankónak ajánlotta fel magát a sánta **Dentasanak**, ki peresztet árult.

Hálából az anyóka meleg puliszkát adott neki.

Egy bukfenec — és a puliszka **Migos** atya reverendájának zsebében volt, ki éppen kéregető uton volt. A jámbor barát nagyon felhá-

borodott **Mihály** tréfáján. De **Mihály** most bűnbánó arcot vágott, keresztet vetett magára, bocsánatot kért és a békesség csakhamar helyre állott.

De egyszerre a szerzetes nyakából mindenféle színű keskeny papirszalagok patakzának ki, hosszan, vég nélkül. A szerzetes és a nép megigézve áll az ördögi mesterség hatása alatt s mire magukhoz térnek, az ördögzimborája úgy eltűnt, mintha a szél hordta volna el. Ilyen ördögös ember volt **Obronosz Mihály!**

Egy nap, a midőn taligáján ismét vándor-ton volt, egy vigkedű szép, barna leánynyal találkozott az országúton, ki vigan dalolva haladt a gyalogűsvényen.

- Hová mégy, babám?
- A hová a szél visz.
- Kié vagy?
- Senkié.

Ilyet keresett ő, most megtalálta az ő csillagját.

Egyűtt vándoroltak az országban és a hol

megjelentek, megbámulták őket férfiak és nők egyaránt.

A leányka csodás szép hangokat csalt ki egy közönséges fűsbűből és ezenkívűl jövendőt mondott, **Mihály** pedig varázsló művészetével ejtette bámulatba a jámbor lakosokat. De a legények többet kívántak a leánytól, egyegy szálát kértek bársonypuha fekete hajából, a melyet madárfészek-alakba fonva viselt fejcskéjén.

De ő kinevette a szerelmes legényeket, a kik szívét akarták elrabolni és mint hideg lidérfény, úgy eltűnt egyszerre a faluból a szép leány hófehér fogsoraival, piros ajkaival. Így kőborolták be a világot, mint boldog pár.

Erdő, hegy, folyó nem tartóztatta fel őket végtelen vándorlásukban.

Egy este egy nagy városba érkeztek, hol a világ legszebb temploma állott. Eppen ekkor sok zarándok vándorolt ide a világ minden tájáról.

A legkiválóbb tanárok és orvosoktól mint hathatós szer:

Sirolin

tűdőbetegségeknel, lélegzőszervek hurutos bajainál ugymint idűlt bronchitis, számarhurut és különösen lábadozóknál

influenza után ajánlatik. Emeli az étvágyat és a testsűlyt, eltávolítja a köhűgést és a köpetet és megsűnteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó ize miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban űvegenként 4.— kor.—ért kapható. — Figyeljűnk, hogy minden űveg az alanti cűzeggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co vegyűszeti gyár Basel (Svájc)

mostani rossz termés mellett kiüt, második országos csapás lesz belőle.

Békésvármegye agilis főispánja már részletes felterjesztésben felhívta erre a kormány figyelmét s kivételes intézkedéseket kér a sztrájkolók ellen, sőt a szakegyletek feloszlását is sürgeti.

Lukács főispán sokszor megmutatta, hogy őszinte barátja a munkásoknak; ha most mégis ilyen intézkedéseket javasol, annak a jele, hogy komoly veszedelem van az alföldön.

A kormány a vasuti sztrájk idején megmutatta erős kezét. Jól tette. Az anarchiát nem lehetett többé tünni. Ugy látszik most még nagyobb szükség lesz arra az erős kézre. Csak az a fő, hogy idejében sujtson le az az erős kéz, mielőtt még országos katasztrófát okozhatna a bujtogatók lelkelen munkája.

A néppárt szervezkedése.

A néppárt elveinek terjesztése céljából a rigyiczai kerületben, Bácsbaracsán 1904 június hó 26-án, vasárnap délután 2 órakor néppárti népgyűlés lesz, a következő tárgysorozattal: Elnöki megnyitó. Tartja báró Kaas Ivor, orsz. képviselő. A néppárti működéséről az országgyűlésen. Tartja dr. Darányi Ferencz, orsz. képviselő. A nép védelméről. Tartja Tillmann Béla, szerkesztő. Elnöki zárszó.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, június 17.

Perczel Dezső elnök megnyitja az ülést, bemutatja a beérkezett irományokat.

Kubik Béla a házszabályok 188. §-a alapján kér, hogy Zboray és Lengyel mentelmi jogának megsértésére vonatkozó ügy, daczára, hogy a 15 nap már eltelt, miért nem adták be a jelentést.

Kéri az elnököt, utasítsa a mentelmi bizottságot sürgős jelentéstételre.

Ünnep és multság váltotta fel egymást a szent hét tartama alatt.

Arany és ezüst sűrűn hullott Mihály szép leányának tamburájára. Es ha a leány a tüzes flamenkát táncolta, vége-hossza nem volt a taps és lelkesedésnek.

A sok idegen közt északi hajósok is időztek a városban, köztük egy hatalmas férfi, kinek haja úgy ragyogott mint az arany.

Es e ragyogó hajtól tüzet fogott a csillag. Egy szelid, téli éjszakán az idegen férfi hajója elvitte a kis varázslónőt a nagy városból.

A bohóc napokig étlen-szomjan bolyongott a partokon. De csillaga örökre letűnt.

Ismét egyedül állott a szegény bohóc és többé nem lelte örömet a tréfákban és a kíváncsiak elismerő tapsában.

Egy sötét éjszaka a templomba lépett, úgy ahogy nappal „dolgozott” bohócjelmezében. Csend uralkodott a komor fenségű boltzatok alatt, csak bohócjelmezének csengettyűi csilingeltek alig hallhatóan. Es összes pénzét a miséző pap reverendájába öntötte — hátha az áldozatért a csodatevő szent szűz meghallgatja imádságát.

— Hiszen nem tudsz imádkozni, szegény bohóc! — szólott hozzá a lelkész. — Kitől is tanultad volna?

— Senkitől, — válaszolt a bohóc, de azért imádkozom.

Es a főoltárhoz sietett, a hol a csodatevő szent kép függött.

Elnök kijelenti, hogy meg fogja sürgetni.

Elfogadták az indemnitást ezután harmadszori olvasásban.

Elnök javasolja, hogy a gazdasági bizottság jelentése a pénzügyi bizottsághoz utasíttassék.

Mezőssy Béla hozzájárul az elnök javaslatához.

A Ház egyhangulag elfogadja az elnök javaslatát.

A vasutasok fizetése.

Következik a m. kir. államvasuti alkalmazottak fizetésének rendezésére vonatkozó törvényjavaslat.

Hellai Ferencz előadó röviden ismertetni kívánja a javaslatot. Kérve a házat, mivel ugyis ismerik a pénzügyi bizottságban ismertetett javaslatot, mentessék fel attól, hogy ezt itt bővebben fejtegetse.

Felkiáltások a baloldalon De kérjük részletesen, mert a karzatokon sokan vannak olyanok, a kik tudni kívánják, hogy mi lesz velök.

Hellai Ferencz előadó — ugymond — a Ház kívánságának engedve — részletesen ismerteti a javaslatot, és ajánlja elfogadásra.

A lakás kérdésben határozati javaslatot ad be, azt hiszi ezzel az méltányosan el lesz intézve.

Mezőssy Béla bizonyos tekintetben osztja az előadó felfogását, de azt majd a részleteknél fogja kifejteni. Kijelenti azonban, hogy az ő pártja azon az állásponton van, hogy teljesítsük mindazon követeléseiket az alkalmazottaknak, melyek méltányosak, igazságosak; de viszont számoljunk az ország gazdasági pénzügyi helyzetével.

Mindenekelőtt azonban foglalkozni kíván azzal a kérdéssel, vajjon mi idézte elő a sztrájkot, itt egy rég lappangó elkeseredésnek volt a kitérése.

Ennek az elkeseredésnek a csirája az államvasutak igazgatóságánál keresendő. Itt felelősségre kell vonatni mindazoknak, akik okot adtak az elkeseredésre. Elsősorban az államvasutak igazgatósága, másodsorban a kormány vonassék felelősségre. Olyan basáskodásokat visz véghez az igazgatóság, hogy ahhoz fogalou sem fér.

A szegény vasutasok kérvényei vagy egyál-

A lelkész ijedten nézett utána. Ily imádságot még sohasem látott sem ő, sem ez a szent hajlék.

A bohóc-művészetével imádkozott a szent kép előtt. Bemutatta legfurcsább és legkacagatatóbb arcfintorításait és bukfenzeit. Majd kigyómódra elcsavarta a testét és békamódra szökdécselte körül a szent szobrokat. Végül letérdelt a legelső lépcsőn és zokogva hajtotta homlokát a hideg márványra.

Egyszerre haragszó hallatszott. A gyermák világosságot árasztottak körülötte s az orgona hatalmas akkordjai megreszkettették a felig elalélt ember szívét. Föltekint és úgy tesz neki, mintha a szép kép dicsfényben ragyogó alakja kilépve a keretből és tündöklő féklával az ő arcát érintené. Es a bohóc soha nem érzett boldogságot érzett szívében,

Tulvilági örömmel kelt fel és két karját a dicső látvány felé terjesztette. Es most mintha láthatatlan erők emelnék felfelé, a boldogság leirhatatlan kifejezésével lépdelt fel a lépcsőn és az oltár elé állott. Pár pillanatig állott itt, némán, ég felé emelt karokkal. Egyszerre megtántorodott, hanyatt esett és legurult a lépcső aljág.

A pap ijedten rohant hozzá. Vége volt mindennek. A szegény bohóc meghalt. Ajka boldogan mosolygott; lelke az igazi csillagok közé távozott.

talán nem, vagy nagy sokára intézettek ott el. Az igazgatósággal sem a legutolsó vasuti munkás, sem a legmagasabb állásban levő tisztviselő sincs megelégedve. Vádolja az igazgatóságot, hogy elzárkózik a panaszok meghallgatásától.

Egész heteken várakozni kell a szegény vasutasoknak kihallgatásra, míg megnyitják a kapukat, hogy elődhassa nyomoruságát. Ebben van a csirája a sztrájkoknak.

Az államvasutak igazgatójának nem az volna a feladata, hogy udvari marsall szerepben tetszelegjen s díszruhában hajdonfóvel rendjelekkel hajlongjanak az uralkodók előtt a perronon, akik megelégedésükben, hogy olyan jól ment a vonat, mindig egy rendjelet adnak. (Tetszés balról).

Czélserűbb lenne, ha keresné az alkalmazottjainak szeretetét, becsülését.

Vádolja továbbá a kereskedelemügyi minisztert, hogy az szinte elzárkózott a vasutasok kérése előtt, kihívó ígéretek tett, fizetésük rendezésére hiába vártak, nem teljesítették, kifóásokkal halogatták. Hibáztatja a protekciós rendszert; akinek nincs protekciója, az vagy egyáltalán nem, vagy csak nagy nehezen juthat valamihez. A vasutasoknál nem az érdem, hanem a protekció dominál. Határozati javaslatot nyújt be, mely szerint utasíttassék a kormány, hogy vasutasok lakbérért a jelenleg élvezett összegben állapítsa meg s a javaslatot eképpen módosítsa. A vasuti tisztviselők kezdő fizetését 1600 koronára kéri módosíttatni, hogy azok a tisztviselők, akik ilyen terhes és fárasztó munkát végeznek, legalább is egyenlő kezdőfizetéssel birjanak a postakalmazottakkal.

Attérve a szolgálati szabályzatra, kijelenti, hogy ő arról győződött meg, hogy abban csak az van megírva, tadd ezt vagy azt. Nincs ki-domborítva benne az, hogy mihez van joga a vasutasnak és mihez nincs. Így például csak lopva, betegséget színelve élvezhet szabadságot. Igazságtalanságot lát a nyugdíjrendezésben is. Mert például egy mozdonyvezető családja éven át be van rendezkedve a 2000 forintos évi jövedelemre, egyszerre nyugdíjba kerül, kap 600 forint nyugdíjat. Hogy tud ez abból megélni? Kívánja, hogy a nyugdíj a törzsfizetés arányában méltányosabban rendezessék, ha mindjárt a törzsfizetés csökkentésével is. Nem fogadja el a javaslatot. (Eljenzés).

Ezután az elnök az ülést öt perczre felfüggeszti.

Gróf Batthyányi Tivadar: Nem akar pre-judikálni a bírói ítéletnek, melyet holnap hirdetnek ki a sztrájkvezérek pörében, de azért beszéde folyamán, amennyire szükséges lesz, foglalkozni fog azzal a kérdéssel: közhivatalnok-e a vasutas? Az automatikus előléptetési rendszert Baross szüntette meg s hozta be a mai szolgálati szabályzatot. Azóta állott be az az óriási protekciós rendszer, melyet Mezőssy vázolt.

O erre már régebben felhívta a kormányok figyelmét, de nem vették figyelembe. Rá-mutat a szabályrendelet ama pontjára, mely a sajtóval való érintkezést szörnyen eltiltja. Ha ez a hivatalos titkokra szól, maga is helyesli. De ez mindennemű sajtóbéli érintkezésre vonatkozik s a vasutasok e czímen a legnagyobb vexációknak voltak kitéve. Szól ezután arról a brutális bánásmódról, melylyel a főnökök bannak a tisztviselőkkel. Ilyen dolgok szitották az elkeseredést.

A keletázsiai háboru.

A döntő események kezdetüket vették a harcztéren. Eszaki Koreában Kuroki és Kuro-patkin állanak egymással szemben és amint egy alábbi táviratunk jelenti, már meg is kezd-ték a harczoit, amely Eszak-Korea uralmát lesz eldöntendő.

Port-Arthur mellett a felszabadítására ki-küldött orosz hadtest véres véreséget szenved

dett, úgy, hogy egyszer s mindenkorra le kell mondania az orosz katonai köröknek Port-Arthur felszabadításának tervéről. Ilyenformán Oku megkezdheti és meg is kezdi Port-Arthur ostromát, legfeljebb addig várakozik, míg a támadáshoz szükséges előkészületeket befejezik. Ez pedig egy héten belül feltétlenül meg fog történni.

Távirataink a következők:

London, jun. 16. Szimincsu mellett Észak-Koreában Kuropatkin és Kuroki seregei megütköztek. A harc hajnal óta folyik. Kuropatkin seregének balszárnyát visszaverték. Az oroszok helyzete válságos.

Tokió, június 16. Az itteni hadvezetőség megerősíti a Szimincsu melletti ütközetet. Híre jár, hogy a japánok nagy győzelmet arattak. Orosz részről ennek megerősítését nem jelentik.

Port-Adams, jun. 16. Drót nélküli távirattal jelentik, hogy a japánok a támadási előkészületeket az erődök környékén befejezték. A Daily Chronicle haditudósítója tudni véli, hogy Port-Arthur ostroma még e héten megkezdődik.

Pétervár, jun. 16. Egy csári ukászujabb mozgósítást rendelt el. Nisnijnovgorodban zavargásoktól félnek, mert a nép hangulata a háború illetőleg nagyon megváltozott és a vereséget Isten büntetésének tartja.

Nagy orosz vereség.

Pétervár, jun. 17. Kuropatkin tábornoknak Miklós császárhoz intézett mai keleti távirata a következőket jelenti: Báró Stackelberg tábornoktól a következő éjjeli 1 óra 20 perczkor keltezett táviratot veszem: 15-én az ellenség jobb szárnyát szándékoztam megtámadni, de abban a pillanatban, amikor az a célra szánt csapatok sikerrel kezdték az ellenség jobb szárnyát megkerülni, a japánok jobb szárnyamat tulnyomó erővel támadták meg, kénytelen voltam egész tartalékomat előre küldeni és három uton kellett észak felé visszavonulnom. *Veszteségeink súlyosak, de még nem egészen ismeretesek.* Az első tüzdardár harmadik és negyedik ütegét az ellenséges tűz a szó szoros értelmében tönkretette. Tizenhat ágyú közül 13-mat teljesen hasznavehetelenné tettek és otthagytak. A csapatok magatartása kitűnő volt. Nagy részük csak ismételt parancsra hagyta abba a küzdelmet.

Tokió, június 17. Kuroki seregének egy különítménye vasárnap elfoglalta Quatient. Elűzött és megsemmisített egy 300 oroszból és 300 kínai lovasrablóból álló csapatot, mely Tahbo irányába vonult vis za. Az oroszok három halottat és két sebesültet hagytak hátra, kik a 15. kelet-sibériai ezredhez tartoztak. A többi veszteséget nem ismerjük. A japánoknak nem voltak veszteségeik.

Tokió, június 17. A Titaimaru és Sadomaru nevű eisülyedt szállítóhajók menekülteinek nyilatkozata szerint szerdán reggel egy órakor Ikisima sziget magasságban találkoztak három orosz hadihajóval. Lövöldözéssel megállásra kényszerítették az oroszok a hajókat. Majd néhány torpedót lőttek ki és ezzel elsüllyesztették a hajókat. A Sadomaru kapitányát és több mást elfogtak. Száz személynél több csónakokon menekült és Kukoránál szállt partra. Ideérkezett hír szerint különböző bár-

kákat, melyek a Titaimaru hajótöröttjeit vitték, a szél Szimonoszekitől északra hajította, hol biztonságba kerültek. Az Idgumimaru szállítóhajó még hiányzik. Hír szerint a Titaimaru és Sadomaruon 1400 ember, sok ló és készlet volt. Ha ezek az adatok helyesek, a hajók vesztesége ezer ember.

Oku tábornok jelentése.

Budapest, jun. 17. (Saját tud. táv.) Egy londoni távirat szerint a Vafanghu mellett vívott csatáról Oku tábornok a következőket jelentette: Szerdán kezdtük meg a támadást. Három hadoszlopunk nyomult előre az ellenség két hadosztálya ellen.

Lovasságunk egy oldalkanyarulattal megakarta kerülni az ellenség jobb szárnyát, hogy hátban támadja meg, ez a mozdulat azonban meghiúsult.

Heves küzdelem után az oroszok teljes vereséggel északra visszavonultak. Elvettük 14 gyorstüzelő ágyújukat. Az oroszok veszteségéről nincs biztos tudomásunk. A csatatéren 500 ellenséges holttest feküdt. A IV. gyalogezred parancsnoka szintén elesett. 300 orosz foglyul esett. A mi veszteségünk közel 1000 ember.

Orosz furfang.

Budapest, június 17. (Saj. tud. táv.) A tokiói ujságok nagy felháborodással kommentálják az oroszok abbéli eljárását, hogy vafanghui csata alkalmával japán zászlót bontottak ki, aminek következtében a japánok beszüntették a tüzelést. Az oroszok úgy látszik visszaélnék a japánok lovagias érzelmeivel, mert tudjuk, hogy a japán katona nem lő a saját zászlójára.

A belényesi bérmálás.

Lapunk tegnapi számában részletesen megemlékeztünk arról az inpozáns fogadtatásról, melyben bérmautja alkalmából főpásztorunkat dr Szmracsányi Pál v. b. t. t. váradi püspök ur O Excellentiáját Belényes város részesítette odaérkezettek. Most pedig a tegnapi nap lefolyásáról számol be tudósítónk a következőkben:

Szmracsányi Pál püspök Belényesben időzése ünneppé tette a tegnapi napot a város lakosságának. Nem hiányzott az ünnep külső kifejezje a lobogó sem, mert minden házon ki volt tűzve a nemzeti lobogó. Az ünneplő lakosságot még lelkesebbé tette a főpásztor kedves szeretetreméltó egyénisége, szavának varázsereje, melylyekkel meghódította a főpásztor az egész lakosságot valláskülönbség nélkül.

Ennek következtében tegnap a reggeli órákban egész Belényes talpon volt. Oriási közönség állta el a Radu püspök palotájától a r. kath. templomig vezető utat. A püspök ur Excellentiája fél 9 kor vonult a papsággal a püspök-palotából a templomba, a diákság sorfala között. O Excellentiája baldachin alatt ment, melyet előkelő férfiak vittek. A templomban a főpásztor csendes misét, majd szent beszédet mondott az ő éves nyelvezetén, melyben a bérmálás szentségének fontosságát, magasztosságát méltatta. Végül a 146 jelentkezőnek kiosztotta a szentséget.

A templomi ünnepély fél 11 órakor ért véget. A templomból a főpásztor a r. kath. plebániára ment, ahol villásreggelit szolgáltak fel neki, azután pedig a róm. kath. iskolát látogatta meg.

Szállására visszatérve, küldöttségeket fogadott. Így tisztelgett a g. kath. papság, Antal Agoston főesperes, a járásbiróság tisztikara, a Belényesben időző Bary József nagyváradi kir. törvényszéki elnök, a gör. kel. egyház Papp Vazul lelkész vezetése alatt, továbbá a a református egyház, hivatalok, egyletek, társulatok, stb.

A főpásztornak minden küldöttséghez volt néhány szívélyes, lebilincselő, szeretetteljes szava.

Majd a tisztelgések után a püspök ur ő Kegyelmissége látogatásokat tett. Meglátogatta Horváth Endre főszolgabíró, a leányintézet, Fényes járásbíró, Antal főesperest, Papp Vazul g. kel. esperest, a gör. kath. főgimnáziumot, hol dr Radu Demeter g. kath. püspök bemutatta egyházióknak a tantesület összes tagjait.

Fél 3 órakor dr Radu Demeter g. kath. püspök fényes diszebédet adott vendégetiszteletere, melyen 63-an vettek részt. A papságon s Belényes előkelőségein kívül többen voltak jelen a vidék intelligenciájából.

Az ebéden két pohárköszöntő volt. Az első Radu püspök mondta ő Excellentiájára, melyben szíves szavakkal mondott köszönetet illusztris vendégének látogatásáért, melylyel nemcsak híveinek szerzett örömet, hanem egész Belényesnek. A szép pohárköszöntő elhangzása után tünnető ünnepléssel vette körül az egész társaság a püspök ur ő Excellentiáját, ki magvas válaszában a szíves vendéglátást megköszönve a hazaszeretetet hirdette. Természetesen ennek a beszédnek is zúgó éljenzés volt a visszhangja.

Öt órakor véget ért az ebéd. A püspök ur ő Kegyelmissége és kísérete felkészülődött az utra.

Fél 6 órakor indult el ő Excellentiája Vaskóhra harangzúgás közepette. O Kegyelmisségét Radu püspök is elkísérte egy darabig s utánok még huszonhat kocsi ment előkelőségekkel. Az elutazást is nagy közönség nézte a fellobogózott utcákon. O Excellentiáját elárasztottak virágokkal, melyek már alig fértek a kocsiban.

UJDONSAGOK.

Előfizetési felhívás.

A július elsején következő évnegyed alkalmából bizalommal fordulunk a nagyközönséghez, mindazokhoz, akik elveiniket és irányunkat ösmerik s méltányolják. Nehéz időkben becsülettel álltuk meg helyünket, s hisszük, hogy a közönség bizalma nem fordul el tőlünk, hanem a legnagyobb mértékben mutatja irántunk ragaszkodását, minél nagyobb szükség van küzdeni a destructiv irány ellen.

Programmunkat ismeri a közönség. Célunk egy minden politikai párttól független kath. irányu lapot adni, mely Nagyvárad és Bihar megye érdekeit védve, e mellett hű tükre legyen a főbb országos, kivált katolikus szempontból érdekes eseményeknek.

Budapesti tudósítónk azonnal és kimerítően értesít minden nagyobb jelentőségű eseményről, országgyűlési tudósításaink nemcsak

bövek és hűek, hanem egy fél nappal megelőzik a budapesti lapokat.

A vidéki és országos eseményekről jól szervezett levelezői karunk értesít a megye minden pontjáról s az ország nagyobb városaiából.

Kérjük t. olvasóinkat, hogy lapunkat pártolói, és ismerőseik körében terjeszteni sziveskedjenek, hogy a keresztény eszmék elterjedjenek a nép minden rétegében.

A »TISZANTUL« szerkesztősége és kiadóhivatala

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átvéve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

TAJÉKOZTATO.

Június 18. Katholikus júniális a Püspök-fürdőben.

* **Kegyelem a vasutasoknak.** A legilletékesebb forrásból jelenthetjük, hogy a vasutasok ügyének letárgyalása után azok ellen a vasutasok ellen, akik ellen peres eljárások tettek folyamatba, az eljárás beszüntetett, a felfüggesztett vasutasokat pedig állásukba visszahelyezik.

* **Szenzációs fordulat Magra Vazul pörében.** Román és magyar körökben egyaránt nagy érdeklődéssel néztek a tegnapi nap elé, melyen a temesvári törvényszék esküdtbirósága előtt *Magra Vazul* nagyváradi gör. kel. püspöki helynök sajtópörének kellett volna letárgyalatni. A vádlott *Máglás Emánuel* oláh hírlapíró, ki a legmesszebbmenő heves támadásokkal illette *Magrát* az oláh sajtó hasábján. Tegnap aztán a tárgyalás napján szenzációs fordulat állott be az ügyben, mint tudósítónk táviratozza, a vádlott megszökött. Az esküdtbiróság rendes időben ült össze, azonkívül nagy hallgatóság volt jelen, csak éppen a vádlott nem jelentkezett. Majd keresztették a városban s a tárgyalást *Máglás* előkerítéséig felfüggesztették, de mind aba. *Máglásról* kitudódott, hogy megszökött. A törvényszék *Máglás országos körözletését és azonnali letartóztatását rendelte el.*

* **Számonkérőszék a városnál.** Csütörtök délután óta meleg napok vannak a városházán. Az egyes ügyosztályok működését, tevékenységét veszi vizsgálat alá a városi számonkérőszék. A vizsgálat ezuttal igen részletes, kiterjed a legapróbb részletekre. Nemcsak az ügykezelést veszi bírálat alá a számonkérőszék, hanem az egyes ügyosztályok személyzeti ügyeit is megfontolásra veszi kapcsolatban. Nagyvárad város közigazgatásának új szervezetével. Csütörtökön délután kezdte meg működését a számonkérőszék dr. *Beöthy* László főispán elnöke alatt. Résztvesznek a vizsgálatban *Rimler* Károly polgármester, *Pfuhl* Agoston pénzügyigazgatóhelyettes és *Reinle* Gyula főispáni titkár. Első napon az általános tevékenységi kimutatást vették bírálat alá, majd tüzetesen megvizsgálták a közigazgatási iktató hivatalt, amelyet teljesen rendben találtak. A főispán megdicsérte az iktatói teendők példás ellátásáért *Tóth* Ferenczet. Tegnap pénteken az elnöki ügyosztályban folytatta a számonkérőszék hivatalos ténykedését. A polgármesteri iktatóban, *Istvánffy* István aljegyzőnél is a legpéldásabb rendet találtak. Majd *Bordé* Ferencz főjegyző irodáját vették vizsgálat alá, délután pedig *Komlóssy* József gazdasági tanácsos ügyosztályát. A mindenütt tapasztalt rend és pontosság felett többször adtak örömlöknek és megelégedésüknek kifejezést a számonkérőszék elnöke dr. *Beöthy* László főispán s a bizottság tagjai.

* **A régészeti és történelmi egylet választmányi ülése.** Az egylet elnöksége ez uton is felkéri a választmányi tag urakat, hogy holnap, azaz vasárnap délután 5 órakor a vármegye székházának kistermében megtartandó választmányi gyűlésen minél nagyobb számban megjelenni kegyeskedjenek.

* **A villamos mű átvétele** Nagyvárad város villamos művének átvételét tegnap, pénteken kezdte meg az építési és felügyelő bizottság, miután előzőleg *Kirchmayer* Ödön miniszteri számvizsgáló szakszertű, részletes felülvizsgálatot befejezte. Délután 3 órakor gyűlt össze az építési bizottság a villamos telepen. *Bordé* Ferencz főjegyző, a bizottság elnöke, vezette az átvétel aktusát. A város szakértőjeként *Hollós* József kir. főmérnök volt jelen, a Ganz-cég képviseletében pedig dr. *Hoór* Mór. Megjelentek továbbá *Köszeghy* József városi főmérnök, dr. *Károly* Irén, *Guttmann* József stb. A bizottság alapos, szakszertű vizsgálat alá vette a telepet s mi kifogást sem emelt.

* **A kapuczinus zárda gyásza.** *Mesterházy* Imre a nagyváradi kapuczinus zárpa helyettes házfőnöke, életének 61. évében, hosszas szenvedés után, az utolsó szentségek vigasztalásával ellátva, rövid szenvedés után péntek este jobblétre szenderült. A boldogult két ízben volt tagja a váradi zárdának, melynek hat éven át házfőnöke is volt. Temetése vasárnap délután fél 5-kor megy végbe a kapuczinus zárdából. Hosszas papi pályáján sok embernek adott általa kegyelmet az Isten, adja meg elköltözött lelkének, amiért küzdött, az örök boldogságot!

* **A péksüteményárusok megrendszabályozása.** A helybeli péksüteménykihordók és piaci árusok nemrég azzal a jogos kéréssel fordultak *Gerő* Armin rendőrkapitányhoz, hogy rendszabályozza meg a péksüteményárusokat, mivel számuk rendkívül szaporodik, mert foglalkozás s állandó lakással nem bíró rongyos ruházatu kétes alakok is üzik. *Gerő* rendőrkapitány a kérelemnek helyt adott és azért a következőkben irta körül a feltételeket, melyekhez köti a péksüteménynek kihordását illetve utcán való árusítását:

1. Csak oly egyén árusíthat utcán süteményt, aki kifogástalan tiszta ruha van; megköveteltetik a süteményárustól az is, hogy állandó lakhelytel birjon Nagyváradon és hogy ezen keresetággal, mint kenyérkereseti foglalkozással kizárólag és állandóan foglalkozzék.

2. Eltiltatnak attól, a süteményárusok, hogy süteményeiket a földre vagy kövezetre kirakva árulják.

3. Köteles minden süteményárus a kosarában hordott süteményt tiszta ruhával letakarni és kosarát hetenként legalább egyszer megsurolni.

Azon süteményárusok, akik ezen kikötéseknek eleget nem tenének, illetve tilalmat megszegnek, — a sütemény árulástól haladéktalanul eltiltatnak és árucikkük elkoboztatik.

Felhivatnak a helybeli pékek és sütőiparosok, hogy süteményárusokul csakis állandó és rendes lakással bíró, tisztességes ruházatu egyéneket alkalmazzanak és emez alkalmazottjaiknál fent részletezett kikötések betartását szigoruan ellenőrizzék.

Végül felhivatik *Lőrinczy* Gyula tb. alkapitány, szolgálatvezető, hogy a süteményárusok kellő ellenőrzésére a rendőrelégénységet megfelelően utassítsa, azon hozzáadással, hogy mindazon egyéneket, kik a fenti korlátozás dacára is rongyosan, piszkos ruhába, kosárral, vagy abrosz nélkül árusítanak süteményt, haladéktalanul előállítsa és tőlük a süteményt elkobozzák.

* **Előléptetések.** *Lukács* László m. kir. pézsgymeniszter az országos kataszteri felmérés rendszeresített tiszti létszámában a nagyváradi felmérési felügyelőségénél *Kontsek* Károly mérnököt főmérnökké a X., *Ulferth* József és *Fényes* Lajos felmérési növendékeket véleges minőségben kataszteri mérnöksegedekké a XI. fizetési osztály harmadik fokozatába való sorolással nevezte ki.

* **A vasúti sztrájk utókövetkezménye Nagyváradon.** A m. kir. államvasutak igazgatósága egy bizalmas rendeletet küldött a nagyváradi állomásfőnöknek, melyben értesíti, hogy M. vasúti hivatalnoktól megvonja három évre ez előléptetést s a fizetésrendezésben nem fogják részesíteni, mert a vasúti sztrájkban vezető szerepe volt. A rendelet, mely nyilvánosságra jutott, nagy elkeseredést szült a vasutasok körében.

* **A réti kocsiállomás.** A Rét városrészes lakosai már többször panaszt emeltek *Gerő* Armin rendőrőrkapitánynál a miatt, hogy a Szaniszló-utca alsó végén levő kocsiállomást nem takarítják rendesen s sokszor a szemét annyira fölgyülemlik, hogy a közelben levő lakásokat nem lehet a nagy büztől szelíztetni. A réti lakosság jogos panasza azonban mindaddig nem talált meghallgatásra. Amint halljuk, most mozgalom indult a Réten az irányban, hogy küldöttségileg kérjék fel a rendőrőrkapitányt a kocsiállomás rendezésére s az utcák rendes separtetésére.

* **Megvettem** egy Budapesti tönkrement cipőgyárosnak egész készletét, mely több ezer pár férfi, női és gyermek cipőből áll u. m. lissé, box, zerge, czuggos, fűzős és gombos: mely raktárt jövő hét keddtől egész péntek estig az az e hó 21-től egész 24-ig helyben, Zöldfa utca a Kovács L. és Társa volt tülethelyiségében gyári áron alul kiárusítom.

A kinek szüksége van az siessen, mert csak 4 napig tart. Tisztelettel

Leitner László.

Hatóságilag engedélyezett
végeladás.

Más vállalat miatt üzletemet teljesen felosztatom. Az összes raktáron levő norinbergi, rövid, diszmű és uri divatárakat gyári áron alul is eladom.
Az üzleti berendezések eladók.
Az üzlethelyiséget is átadom.

Serényi M.

Szt. László-tér, »Fekete Sas« szálloda kapuja mellett.

Optikus- és kötszer-árak. Singer-féle varrógépek. Valódi tükörtajt pipák és szipkák. Különbéhangszerek.

Z E N E.

A zeneiskola vizsgálatai. A nagyváradai nyilvános zeneiskola vizsgálatai mint megirtuk volt ma, d. u. 3-kor kezd meg évzáró vizsgálatait a közs. polgári fiúiskola nagy zene-termében. Ma délután és holnap d. e. Hegdű István tanár tanítványai vasárnap d. u. és 20-án hétfőn d. u. pedig ugyanott a Mazalik József tanár tanítványai vizsgáznak. A vizsgálat kezdete d. e. 9, d. u. 3 órakor veszi kezdetét.

MULATSAG.

A katolikus kör juniálisa.

— *Tavaszi multság a Püspök-fürdőben.* —

Mindig a jó kedv fellendülését jelenti, ha a katolikus kör rendez valamilyen mulatságot.

Nagyvárad keresztény közönsége már megszokta, hogy társadalmi életének szálai a katolikus körben fussanak össze. A katolikus szabad liceum vezet i télen a szellemi életet, a fiatalság jókedve pedig a kör multságaiában, a katolikus bálokon és katolikus majálisokon talál magának legszebb tért.

A város intelligens közönsége lelkesedéssel sorakozott a katolikus kör eszméi közé; minden mozgalom, a mely a körből kiindul, az egész városban visszhangra talál.

Igy voltunk a katolikus juniálissal is.

Számított rá a nagyváradai fiatalság s amint megjelent az első tudósítás a juniálisról, minden felé megindult a készülődés a multságára.

A készülődésnek meg is lesz az eredménye: ma lesz a legsikerültebb tavaszi multság, a katolikus juniális.

Mosolygó leányarcokkal fog ékeskedni a Püspök-fürdő s a leányarcok mosolya fiatal emberek boldog arcán fog visszazaryogni. Hogyne volna hát akkor vigság az egész fürdőben?

A multságára nézve a következők szolgálóak tájékoztatóul:

Táncz kezdete *d. u. 6 órakor.* A rendezőség tagjai egyöntetűség kedvéért sziveskedjenek lehetőleg frakkban megjelenni. Jelvényeiket a pénztárnál 50 fillér ellenében átvehetik. Belépti jegy ára személyenként 2 korona, családjegy 5 korona. A tiszta jöved lem Katolikus Szabad Liceum céljaira fog fordíttatni s ezért a rendezőség felülfizetéseket köszönettel fogad és hirlapilag nyugtáz.

Ejféli után külön vonat fogja a közönséget a Püspök-fürdőből Nagyváradra szállítani.

A rendezőség mindent elkövet a siker érdekében, a közönség pedig lelkesedéssel készül a juniálisra, — hogyne volna hát legjobb multság a mai katolikus juniális?!

Igazságszolgáltatás.

Csaló talmudista.

Pár héttel ezelőtt több helyi és főváros lapban hirdetés jelent meg, melyben *Barron és Társa pecseszöllősi* cég száz darab értékes tárgyat ígért 10 koronáért az esetleges megrendelőknék. A hirdetést sokan olvashatták, mert alig pár nap alatt több száz koronányi megrendelés érkezett a pecseszöllősi postahivatalhoz Barron és Társa cég címére. Nem sokára egy fiatal ember jelentkezett a posta-

hivatalba s fel akarta venni a Barron cég nevére érkezett összeget, de a posta kezelő nem volt hajlandó addig a pénzt neki átadni, míg hatósági bizonyítvánnyal nem igazolja személyazonosságát. A fiatal ember távozott, de nemsokára már ismét visszatért a postahivatalba, magával hozva a pecseszöllősi bizonyítványt. Erre azán ki is adták neki a pénzt.

A megrendelők várták a száz darab értékes tárgyat; várták, de nem jött. Egy honvéd kapitány végre megunt a hosszas várakozást és feljelentést tett a csaló cég ellen a nagyváradai ügyészségnél. A csendőrség és rendőrség karöltve nyomozott a csaló után s nem sokára el is fogta *Ulmann* Frigyes talmudistát, ki közzétette a hirdetéseket a lapokban. A fiatal ember töredelmesen beismerte bűnét s elmondotta, hogy a községi bizonyítványt is ő hamisította.

A törvényszék ma vonta felelőségre a fiatal bűnöst. *Millye* Gyula elnök kérdéseire *Ulmann* részletesen elmondotta a csalás és az okirathamisítás történetét.

Wavrek Kálmán védő kéri a törvényszéket, hogy a vádlottat helyezék megfigyelés alá, mert az eddigi viselkedése arra vall, hogy zavarodott az elméi állapotja. A törvényszék elvetette a védő indítványát.

Vámosy Mihály kir. alügyész védbeszédében kéri a vádlottat közokirathamisítás büntetésében és csalás vétségében bűnösnek kimondani. *Wavrek* Kálmán védőbeszéde után a törvényszék ítélet hozatalra vonult vissza.

A törvényszék *Ulmann* bűnösnek találta s csalásért és közokirathamisításért 9 havi börtönrre ítélte.

Az ítélet ellen a védő alaki hibákért, semmisségi panaszt jelentett be.

A pálinkás üst Lázár Péter január 15-én éjjel ellatogatott Sternberg Lázár pálinkafőző portájára s onnan több mint 400 korona értékű pálinkafőző üstöt elemelt. A lopott holmin azonban nem tudott tudadni, mert még másnap reggel elfogták.

A törvényszék ma Lázárt lopás büntetésében mondotta ki bűnösnek s ezért 1 évi és 3 havi börtönrre ítélte.

A vádlott az ítélet ellen felebbezett.

TANUGY.

Évzáró vizsgálatok.

A közs. polgári leányiskolában. A nagyváradai községi polgári leányiskolában az 1903-1904. tanév záróvizsgái a következő sorrendben fognak megtartatni:

Június hó 20-án, hétfőn az I. osztályban, 21-én, kedden a II. osztályban, 22-én, szerdán III. osztályban és 23-án, csütörtökön a IV. osztályban; mindenkor délelőtt 8—12-ig.

A vizsgálatok tartam alatt ki lesznek állítva a kézimunkák és rajok.

A magánvizsgálatok június hó 27-én és 28-án tartatnak meg.

A szülőket és tanügybarátokat tisztelettel meghívja.

Nagyváradon 1904. június 17.

Az igazgatóság.

A közs. elemi iskola I.—II. Vegyes osztályában. A községi elemi I.—II. vegyes osztályában az évzáró vizsgálatok naponként délelőtt 9 órakor kezdve a következő rendben fognak megtartatni:

A velencei II. osztályban június 20-án, az I-ső osztályban meg június 21-én.

A csallagvárosi II-ik osztályban június 22-én, az I-ső osztályban meg június 23-án.

Kelt Nagyváradon, 1904. június 16.

Gabriely Lajos,
v. b. elnök.

Rajzkiállítás az ipariskolában. Az ipariskola idei évzáró rajzkiállítása a polgári iskola I. emeletén levő 19. számú teremben

ma szombaton és holnap vasárnap lesz nyitva, melynek megtekintésére az érdeklődő iparosokat és tanügybarátokat tisztelettel meghívom.

Ezen kiállítás keretében osztatnak ki a Rimanóczy-alapítványból a 25—25 koronás jutalmak a következő tanulóknak.

Deczky Sándor I. b) 2. osztályu csizmadia tanuló.

Mihucz János I. V. 2. osztályu szűcs tanuló.

Amigó József III. V. 2. osztályu lakatos tanuló.

Fabri Lajos III. a) 2. osztályu lakatos tanuló.

Erdélyi Jenő I. V. 1. osztályu fényképész tanuló.

Rajnak Sándor III. V. osztályu könyvkötő tanuló.

Simon Gyula IV. a) 2. oszt. hangszerész tanuló.

Mondják István II. b) osztályu kőmives tanuló.

Barna Károly IV. a) 2. osztályu asztalos segéd.

A megjutalmazottak a jutalomösszeg átvétele végett holnap vasárnap d. e. 11 órakor jelen kezzenek *Szűcs* Izsó ipariskolai igazgatónál.

NYILTÉR.

Ma, szombaton

június hó 18-án

a „Bazár“ kerthelyiségében

a
37-ik gyalogezred
zenekara

kedvező idő esetén

hangversenyt
rendez.

Számos látogatást kér

SZAUER és DOLGOS.

TAVIRATOK.

A vasutasok amnesztiát nyernek.

Budapest, június 17. (Saj. tud. táv.)

Az »Esti Ujság« értesülése szerint a sztrájkban részt vett összes vasutasok teljes amnesztiát nyernek. Gróf Tisza István miniszterelnök kijelentette, hogy a sztrájk miatt elbocsátott és felfüggesztett vasutasok vissza lesznek helyezve állásukba s őket azért semmi megtorlásban sem fogják részesíteni.

Budapest, jun. 17. (Saját tud. táv.)

A vasuti tizenhárom sztrájkbizottság bűnpöre tárgyalásának befejezését azért halasztották 18-ára, mert a kormány azt gondolta, hogy addig meg lesz szavazva az indemnitás és a vasutasok fizetésrendezése is le lesz tárgyalva.

A fizetésrendezés után pedig rögtön megadták volna a teljes amnesztiát. De mivel a kormány számítása a mostani körülmények miatt nem teljesedhetett be az ítéletet a 13-as bizottság ügyében holnap ki fogják hirdetni. A bünper eddig tartott tárgyalásaiból a kormány világo-

san látta, hogy a vádlottak egyike sem követett el igazat és szerette volna, ha az amnesztiával elejét lehetett volna venni a bíróság ítéletének.

A főkörmányzó elleni merénylet.

Pétervár, június 17. Az orosz távirati ügynökségnek jelentik Helsingforsból a Bobrikov főkörmányzó ellen elkövetett merényletre vonatkozólag a következő részleteket jelentik: A merénylő Schumann Jenő, Schumann volt szenátor fia, Finnország iskolaügyi vezetésének hivatalnok volt, azelőtt pedig szenátusi hivatalnok.

Az első golyó Bobrikovot nyakán könnyen sebezte meg, a második csak horzsolta, mert a Bobrikov mellén levő rendjelről visszapatant, a harmadik golyó altestébe furódott.

Bobrikov főkörmányzót, miután egy orosz orvos első segínyt nyújtott neki, lakására szállították. Az orvosok kijelentették, hogy azonnal orvosi műtét szükséges. Bobrikovot ellátták a halotti szentséggel és a kórház sebészeti osztályára vitték. Az operáció sikerült. Császármetszést végeztek rajta és a golyót eltávolították. A has üregében megaludt vért találtak. A golyó a vékonybelet is horzsolta.

Bobrikov meghalt.

Budapest, jun. 17. (Saját tud. táv.) Mint Helsingforsból táviratozzák, Bobrikov behalt sebeibe. Három lövés érte a finnek szerencsétlen főkörmányzóját. Egyik a nyakán könnyen, másik a mellén horzsolta csak, mert az érdemrend megbénította a gyilkos golyó erejét. A harmadik a főkörmányzó altestébe furódott. Az orvosok császármetszést végeztek rajta, de nem segíthettek már. Ejjel 11 órakor meghalt. A merénylő, Schuman szenátor fia, agyonlőtte magát.

A dán király Wiesbadenben.

Kopenhága, június 17. (Saját tud. táv.) A dán király néhány napi bécsi tartózkodás után azonnal Wiesbadenbe megy fürdőhasználatra, hova 20-án érkezik.

Wiesbadenben a király július közepéig marad.

Istenüket várják.

Pétervár, jun. 17. Az orosz távirati ügynökségnek jelentik a szibériai Bilskből: Az Altaj-hegység mongoljai között nagy az izgatottság, melyet az idézett elő, hogy legközelebbre várják Airot nevű istenük megjelenését, ki az idegen igától megmenli őket és arra segíti, hogy független királyságot alakítsanak. A mongolok ezrével gyülekeznek három ismeretlen vezetés alatt, kik Airo isten apostolainak mondják magukat és mindenféle segédezőkkel, mint pl. villamoslámpákkal élnek, hogy a tudatlan tömegre hatást gyakoroljanak.

Bilsk, jun. 17. Az Altaj-hegységből jövő oroszok beszélik, hogy Usztnana vidékén megjelent egy ember, ki az altaj-hegységi mongolok és kalmukoktól várt Airo istennek mondja magát és ott egy kunyhóban lakik.

Nem mutatkozik a népnek és egy fehérbe öltözött agastyán és fiatal leányok szolgálják ki, kiket közléseinek a néppel való tudatására használ.

Közléseiből nehéz tudomást szerezni, mert a mongolok és kalmusok, kik előbb az oroszokkal igen közlékenyek voltak, most mindent titokban tartanak. Csak annyit tudni, hogy ez ember oktatása szerint tilos más pénzt bírni, mint aranyból vagy ezüstből valót, miért is a mongolok a náluk levő papirpénzen minden áron tudnak.

Marókkóiak partraszállása.

Tanger, jun. 17. Itt mintegy 400 főnyi marókkói csapatot szállítottak partra, a melyet szultán küldött az európaiak védelmére. Meglehető biztosra veszik, hogy Rainuli ezt a czultán árulásának fogja minősíteni s a tárgyalásokat megszünteti. Az angol és amerikai képviselők erősen óvást emeltek.

Automobil sebesültjei.

Frankfurt, jun. 17. Gravensüssbachban Pomturg közelében tegnap délután Leitenberger bárót s nejét Bécsből gépkocsizás közben baleset érte. Mindketten súlyosan, a kocsivezető pedig életveszélyesen sebesült meg. A sebesülteket a pussingeni kórházba szállították.

Forgósél.

New-York, jun. 18. Santiago de kubai távirat szerint ott forgósélvihar dühög és óriási esőzések vannak, melyek nagy kártokoznak. A viharok emberélet is esett áldozatul. A halottak számát eddig mintegy 100-ra teszik. A vízvezeték elpusztulása következtében vízhiány van.

REGÉNYCSARNOK.

A brixtoni rejtély.

— Bűnügyi regény. —

Írta: A. C. D. (Angolból.)

ELSŐ RÉSZ.

(John H. Watson orvos visszaemlékezései, mindjárt az után, hogy az indiai hadseregből kilépett.)

I. FEJEZET.

Mr Sherlock Holmes.

Az orvosi diplomát 1878-ban szereztem meg a londoni egyetemen s onnan mindjárt tovább mentem Netleybe, hogy elvégezzem a hadsereg sebészei számára föllállított külön kurzust is. Túlcsúszva ezeken a vizsgálatokon is, besoroztak segédorvosnak a northumberlandi ötödik vadászrezredhez. Ezredem Indiában volt akkor s még mielőtt oda utaztam, kitört az afgán-háború. Mikor Bombayben partra szálltam, az ezred már átvonult a hegyszorosok s messze bent járt az ellenség területén. Mindamelllett, több tisztársammal, akik szintén Angliából jöttek, utána mentem és rá is akadtam Kandaharban, ahová épkézláb érkeztem.

Ez a háború sok kitüntetést és szerencsét hozott számos bajtársamnak, engem azonban szerencsétlenné, sőt nyomorékká tett. Mindjárt kezdetben beosztottak a berkshirei gyalogrezredhez, amelynek szolgálatában részt vettem a maiwandi végzetes csatában. Golyót kaptam a vállamba s a vállpercem kettétört. Bizonyo-

san a gyilkos ghaziák kezébe kerültem volna, ha ott nincs Murray, az ordináción, aki rákötöztött egy podgyászos lóra s úgy hurcolt vissza a birt előrsökhöz.

Szörnyen odavoltam. A sebem rettenetesen fájt, a vérvesztés és a sok nélkülözés végkép elgyöngített s úgyszólván a végét jártam mikor a többi sebesültekkel együtt a peshawuri katonai kórházban szállítottak. Itt lassankint talpra álltam s már sétálgattam is egy-egy negyed órát az udvaron, mikor megkaptam az indiai vérhast, amely valósággal átka a mi gyarmatainknak. Hónapokig libegtem élet- és halál közt s mikor végre mégis legyűrtem a szörnyű betegséget, oly kimerült és erőlen voltam, hogy az orvosi tanács közvelelntül életveszedelmet látott abban, ha még tovább is e gyilkos klíma alatt maradok. Haladék nélkül tovább küldtek hát, fölszállítottak — úgy van: — fölszállítottak, mert a magam erejéből még mozdulni se bírtam — az *Orontes* hajóra s egy hónappal később Portsmouthban voltam. Ekkorra már meg erősödtem ugyan annyira, hogy a magam lábán tudtam járni, de az egészségem menthetetlenül oda volt.

Am az atyailag gondoskodó kormány kilencz hónapi teljes szabadságot adott s megtoldta ezt a jószágát tizenkettőfél shilling zsolddal.

Szabad voltam hát, mint a levegő... mert nem volt semmiféle rokonom s ezen a nagy szabadságon csak az ejtett némi csorbát, hogy a napi tizenkettőfél shillingből nem igen legénykedhettem. Mindamelllett, természetesen, egyenesen Londonban mentem, ebbe a nagy Babelbe, amely a henyék és dologtalnok Mekkája.

Egy darabig fogadóban laktam a Standon; az életem meglehetősen örömtelen, sőt határozottan unalmas volt, s ráadásul még sokkal többet is költöttem, mint amennyit a kormánytól kaptam. Szerencsére megvolt az a zsold, amit nem költöttem el Indiában, míg a csatatéren voltam és betegem feküdtem; de, mikor már erősen fogyni kezdett, komolyan gondolkodóba estem, hogy mit tegyek.

Csak két választásom lehetett, vagy ott kell hagynom Londont és falura mennem, ahol olcsóbb az élet, vagy pedig egészen meg kell változtatnom az étetmódomat, kiköltözködni a fogadóból és hónapos szobában, vagy butorított lakásban lakni.

Ugyanaz napon, mikor megállapítottam ezt az elcsüggesztő alternatívát, egész véletlenül találkoztam a fiatal Stamforddal, aki tanulóársam volt a klinikán.

Ez a Stamford sohasem volt ugyan jó barátom, de mégis most, hogy oly hosszú egyedüllét után végre egyszer ismerőssel is találkoztam, szinte ujjongva üdvözöltem s viszonzásul, ugy látszott, ő is örül a találkozásnak. Széles jókedvemben mindjárt meghívtam, hogy jöjjön velem villásreggelire Holbornba.

Pár perc múlva már egymás mellett ülünk a robogó kocsiban s ekkor Stanford, miután tetőtől-talpig jól megnézett, álmélkodó megdöbbenéssel kérdezte:

— Ugyan mi történt önnel, édes Watson? ... Oly sovány, mint a keszeg s oly fekete mint a szerecsen.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Határidők.

Budapest, jun. 17.

B uza áprilisra	—	—	—	—	—	7.88
B uza október	—	—	—	—	—	7.86
Tengeri	—	—	—	—	—	6.26
Rozs okt.	—	—	—	—	—	8.6.
Zab ápr.	—	—	—	—	—	5.90
Káposzta, repce, aug.	—	—	—	—	—	11.90

Értéktőzsde

Budapest, jún. 17.

Osztrák hitel	685.50
Magyar hitel	749.50
Allimvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzálog	585.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok.

budapesti áru- és értéktőzsdén 1904. jún. 17-én

Magyar aranyjárdék 4%	117.75
Magyar koronajárdék	99.20
Magyar vasuti kölcson aranyban 4,1/2%	89
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98
Italmérési jog megváltási kötvény	98.50
Horváth szlapon földtehermentesítési kötvény	2.08
Magyar nyereség-sorsjegy-kölcson	1.61
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcson	98.75
Osztrák járdék papirban	98.50
Osztrák járdék aranyban	118.50
Osztrák korona járdék	99.20
Osztrák államsorsjegyek	1.52
Osztrák magyarban részvény	16.20
Magyar hitelbankrészvény	7.22
Osztrák hitelintézet részvény	634.50
Párisi vista	635.75
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.08
Németbirodalmi márka	117.30
Londoni vista	239.40
20 márkás arany	94.95
	28.43

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA

Ne használjon senki mást, mint a

GLOBIN

bőrtisztítószer,
mely minden cipőnemü-
nek eredeti fényt és tar-
tósságot kölcsönöz.

Egyed. gyár: FRITZ SCHULZ
n., Act. Ges. EGER és LIPCSE

4917. 4918. 4919/1904.

HIRDETMÉNY.

Nagyvárad város összes városrészeire s a hegyre vonatkozó — a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott az 1904. évi III. osztályu kereseti adó lajstromok az általános jövedelmi és az országos betegápolási pótdóra való tekintettel az 1883. évi XLIV. t.-cz. 18. §-a értelmében f. évi június 18—25 napjain át nyolcz napi közszemlére az I-ső kerület Olaszi városrésze nézve a városi adóhivatal 21-ik, a II-ik kerület Ujváros és Külváros városrészeire nézve 15-ik, III-ik kerület Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegyre nézve 26-ik számú szobájába azon figyelemzettel tételnek

ki, miszerint az érdekelt adókötelesek, a jelzett lajstromokban terhükre előirt általános jövedelmi és országos betegápolási pótdótt ott megtekinthetik s a pótdótt elleni netáni felszólamlásukat azon adózók, az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-hoz képest, kik ezen adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt — a később benyújtott felebbezés érdemi tárgy alá nem fogván vétetni — a kir. pénzügyigazgatóságához irásban benyújthatják.

Nagyvárad 1904. jún. 16.

A városi adóhivatal

Fehér Jenő

uri és női czipész

Nagyvárad, Fő-utcán lévő Rimanóczy-házban (Fábry-testvérek üzlete mellett).

Van szerencsém a n. é. közönség és a főt. papságnak szives tudomására hozni, hogy egy, a mai kor igényeinek megfelelő

czipész-üzletet

nyitottam. Mint ajánló körülményt, bátorodom felemlíteni, hogy a nagyvárad szakirányu ipariskola czipészszakaszi rajzolóadója, illetve szaktanítója vagyok továbbá a szakmánál eltöltött sok éven keresztül a külföldön, valamint hazánk nagyobb városában mint főszabász, munkavezető s hasonló minőségben a nagyvárad czipőgyárban is hat évig sikerrel működve magam színvonalon álló szakképzettségem folytán képes vagyok a legkényesebb igényeket is kielégíteni s minden vállalatot a legnagyobb szakértelemmel és műveltséggel végzek.

Versenyárak

A főtisztelendő papság és a n. é. közönség támogatását kérve, vagyok tisztelettel

Fehér Jenő,

czipész mester.

Magyar műbutorgyár

részvénytársaság.

Ezelőtt REISZ és PORJESZ.

Május elsejétől fogva

Szent László-tér, a holdas templom mellett.

Saját készítésű elegáns asztalos és kárpitos

BUTOROK

modern stýlben, gazdag válsztékban, gyár rban.

Szolid, szabott árak!**Hirdetmény.**

A

„Nagyvárad Hitelbank Részvénytársaság“
(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

elfogad betéteket könyvecskékre és folyó számlára;

6 hóig elhelyezett **5%-os** kamatot összeg után fizet.

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat.

Jelzálogokra kölcsönöket nyújt.

Értékpapírok, ékszerek és terményekre előleget ad.

Nagyvárad, 1904. május hó.

739

AZ igazgatóság.

4914., 4915., 4916—1904.

Hirdetmény.

Nagyvárad város összes városrészeire vonatkozó, s a kir. pénzügyigazgatóság érvényesítésével ellátott folyó 1904 évi állandó évi fizetés utáni IV-ed osztályu kereseti adószámla lajstromok az 1883. évi XLIV. t.-cz. 16. §-a értelmében f. é. június hó 18—25-ik napjain át nyolcz napi közszemlére a városi adóhivatal és pedig az I-ső kerület (Olaszi) nézve a 21-ik, — a második kerület (Ujváros és Külváros) nézve a 15-ik számú s a III-ik kerületre (Váralja, Velence, Csillagváros és a Hegy) nézve 26-ik sz. szobájában azon figyelemzettel tételnek ki, miszerint érdekelt adókötelesek, azon idő alatt, az említett lajstromokban terhükre előirt adótt megtekinthetik s az elleni netáni felszólamlásukat azon adózók, kik ez adónemmel már az előző évben is megróva voltak, a lajstrom közszemlére kitételének napját követő 15 nap alatt, azok pedig, kik ezzel a folyó évben először rovatnak meg, ezen adójuknak adókönyvecskéjükbe történt bejegyzését követő 15 nap alatt a kir. pénzügyigazgatóságához benyújthatják. A később benyújtott felebbezés érdemi tárgyalás alá nem fog vétetni.

Nagyvárad, 1904. évi június hó 16.

Városi adóhivatal.

A

„Központi Takarékpénztár“ részvénytársaság

Nagyvárad, Olaszi

Színház- és Szilágyi-Dezső-utca sarkán (Adorján Emil ház.)

Törlesztéses**jelzálogkölcsönöket nyújt**

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi
visszafizetésre.

A kölcsönöket a legolcsóbb kamattal mellett folyósítjuk és a legrövidebb idő alatt bonyolítjuk le.

A törlesztéses kölcsönöket záloglevél alapján nyújtjuk, azonban a záloglevelet teljes névértékben számoljuk el, azaz a kölcsön teljes összegben fizetetik ki.

Drága kamatozásu kölcsönök helyett olcsóbb kamatozásu kölcsönöket bélyeg és illeték mentesen nyújtunk.

Kölcsönöknél hiteles telekkönyvi kivonat, hiteles telekkönyvi birtokiv, esetleg községi becsü bizonyítvány beküldése elegendő.

A „Központi Takarékpénztár“
részvénytársaság.

TÖBB IZBEN KITŰNTETETT
kizárólagosan I-ső rendű bácskai kenderből készült
Gazdasági kötél-gyártmányaimat

tetemesen **leszállított árban** számítom.

Ugyszintén **legjutányosabban** nálam szerezhetők be:

uj zsák és vízhatlan ponyvák
kölcsönre és eladásra.

Ponyva vásznak, dohány- és zsák-zsineg, legczélszerűbb vörösre festett végű kévekötelek, valamint a gazdasághoz szükségeltető összes műszaki cikkek.

Telefon
299. sz.

J. WEISZ MÓR Nagyváradon, Kossuth Lajos-u.
Andrényi-palota.

—❖— **Meglepő eredmény!** —❖—

Egyszerű kezelés! Nagy kereslet!

mutatja leginkább mennyire vált be a

LABOLIN,

mely lábizzadás ellen a legjobb szer.

Teljesen ártalmatlan, hatása még

oly idült esetben is biztos.

Ára 1 üvegnek használati utasítással és ecsettel **1 kor. 20 fillér.**

Kapható:

Berger Sándor PARFÜMERIE „SAVOLY”
illatszertárban.

NAGYVÁRAD, BÉMER-TÉR. (SZINHÁZ-SAROK.)

KECSKEMÉTY ISTVÁN

ÉTTERME és SÖRCSARNOKA Nagyváradon, Lukács György-(Kőfaragó)-utca sarkán.

Kitünő teke-pálya!

Van szerencsém a n. é. közönség és igen tisztelt vendégeim becses tudomására hozni, hogy *teljesen ujonnan átalakított és jól gondozott* minden kívánalmat kielégítő

teke-pályámat már megnyitottam

s azt a szórakozni vágyó közönség szíves rendelkezésére bocsátottam.

Továbbá ajánlom **magyaros konyhám, tisztán kezelt boraim** jutányos ár és pontos kiszolgálás mellett.

A n. é. közönség szíves pártfogását kérve, vagyok

teljes tisztelettel
748 **KECSKEMÉTY ISTVÁN, vendéglős**

Kerthelyiség megnyitás!

Tisztelettel hozom tudomására a m. t. közönségnek, hogy *nyári kerthelyiséget* **ápr. hó 8-án azaz vasárnap** egyik helybeli kitünő cigányzenekar közreműködése mellett ünnepélyesen **megnyitottam.**

Kitünő magyaros étkek, frissen csapolt máreziusi SÖR, valamint saját termésű, **tisztán kezelt HEGYI BOROK** felszolgálásáról gondoskodva van.

Előekény kiszolgálás!

Polgári árak!

Társas ebédek, vacsorák vagy lakomák étlap szerint vagy megállapított árak mellett elfogadjainak. — **ABONENSEK** részére mérsékelt árszámítás.

Egyben van szerencsém a vidéki utazó közönség szíves figyelmébe ajánlani ujonnan berendezett **VENDÉGSZOBÁIMAT,** melyek tisztántartására különös gondot fordítok, valamint **SZÁLLÓHELY** is jutányos ár mellett szíves rendelkezésre áll.